

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ист.н. Манчо Веков

Институт за исторически изследвания при БАН

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, по професионално
направление 2.2. История и археология, научна
специалност „Документалистика, архивистика, палеография (вкл.
историография и изворознание)“ за
нуждите на секция „Помощни исторически науки и информатика“, със
срок 2 месеца от обнародването в „Държавен вестник“ (бр. 53 от 09.06.2026 г.)

Единственият кандидат, явил се за заемане на академичната длъжност „доцент“ по настоящия конкурс, е гл. ас. д-р Страхил Валентинов Панайотов. Пред комисията са представени всички необходими документи и научни материали, които в административно, формално и законово отношение напълно отговарят на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане и съответните правилници на БАН и ИИСТИ.

Научната и експертна дейност на кандидата ми е добре позната от съвместната ни работа в секция „Помощни исторически науки и информатика“ (ПИНИ) и академичните му изяви. Количеството на представената научната продукция, включена в списъка на публикациите за участие в конкурса, напълно отговаря на изискваното за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Гл. ас. д-р Страхил Панайотов е международно признат и високоспециализиран учен в областта на асириологията, клинописната епиграфика, палеографията и историята на древната медицина и магия. Неговото академично и професионално развитие е тясно свързано с водещи европейски и световни изследователски центрове.

Придобива образователно-квалификационна степен „Магистър“ (Magister Artium) през 2009 г. в престижния Университет „Руперто Карола“ в Хайделберг, Германия, със специалност „Асириология“ (Асириология, египтология и блискоизточна археология).

Неговото следване е подкрепено от елитната германска стипендия *Studienstiftung des deutschen Volkes*. Защи́тава успешно докторска дисертация (PhD) в София през 2014 г. с фокус върху месопотамските амулети и глинени паметници (на която бях рецензент). Постдокторант и научен сътрудник (2013-2018 г.) в Свободния университет в Берлин (*Freie Universität Berlin*) в рамките на мащабния международен проект *BabMed* (*Babylonian Medicine*), финансиран от Европейския изследователски съвет (ERC) под ръководството на световния авторитет проф. Маркхам Ю. Гелер. Куратор по Асирийска медицина (2020-2023 г.) в Британския музей (*British Museum*, Лондон) – позиция, подчертаваща експертизата му на глобално ниво при работата с оригинални клинописни паметници. Главен асистент (от 2022 г. до момента) в секция „Помощни исторически науки и информатика“ към Института за исторически изследвания при БАН.

В рамките на обявения конкурс гл. ас. д-р Страхил Панайотов участва с богата научна продукция, която количествено и качествено надхвърля минималните национални и институционални изисквания. Списъкът с публикации включва над 15 релевантни научни труда след защитата на доктората, публикувани в реферирани и индексирани издания в световните бази данни (*Scopus* и *Web of Science*), както и глави от книги в реномирани чуждестранни академични поредици (напр. *BabMed Studies*, *Brill*, *Walter de Gruyter*). Трудовете му се радват на широк международен отзвук и се цитират активно от водещи специалисти в Берлин, Лондон, Оксфорд, Чикаго и други световни центрове.

Основният хаби́литационен труд, с който кандидатът се явява на конкурса, е монографията „*Mesopotamian Eye Disease Texts: The Nineveh Treatise*. (Die babylonisch-assyrische Medizin in Texten und Untersuchungen 10). Berlin-Boston: De Gruyter, 2020. ISBN 978-1-5015-0655-0 в съавторство с М. Geller. Държа изрично да отбележа, че настоящият труд няма нищо общо с дисертацията на кандидата, а представлява нов, оригинален и мащабен изследователски проект.

Както метрологията, така и епиграфиката и палеографията са традиционни дисциплини от семейството на помощните исторически науки и са неизменна част от секция „ПИНИ“ от нейното създаване. Монографията представлява строго епиграфско и палеографско изследване на древни текстове, разглеждащо клинописни таблички с медицински текстове на акадски и шумерски език като археологически артефакти и първокласни исторически свидетелства. Основен обект на изследването са паметниците

от Царската библиотека на Ашурбанипал в Ниневия (VII в. пр. Хр.), съхранявани в Британския музей.

Трудът обхваща пълния цикъл на обработка на изворите – идентифициране, класифициране, систематизиране, разчитане, транслитерация, транскрипция, превод и филологически коментар. Постигнато е успешно физическо и виртуално съединяване на материални фрагменти (*joins*).

Гл. ас. д-р Страхил Панайотов съставя специализиран списък на шумерограмите/логограмите, който представлява първата по рода си палеографска листа за медицински клинописни трактати.

В рамките на съавторството е осъществил предпечатната подготовка, транслитерацията, транскрипцията, превода, филологическия и палеографския коментар, изработването на глосара, индексите и снимковия епиграфски материал, заснети от него в Британския музей. Тези компоненти съставляват над 450 страници плътен епиграфски и палеографски анализ. Проф. М. Гелер осигурява второ критично прочитане и верификация на корпуса.

В уводните части е разгърнат широк сравнителен анализ с египетски, еврейски, арамейски, сириакски и гръко-римски медицински паметници, с което се осветлява трансферът на офталмологичното знание в Античността.

Ниневийският трактат за очни болести е най-дългият запазен античен медицински текст, посветен на очната патология и терапия. Тъй като предхожда Хипократовия корпус с векове и е запазен върху автентични, сигурно датирани носители (глинени таблички), трудът има изключителна стойност за историята на световната медицина и наука.

Други по-съществени публикации на кандидата са: 2016: *“Die Lampe am Krankenbett. Untersuchungen zu altorientalischen Gebeten an den Lichtgott Nuska”*. Cuneiform Digital Library Preprints 4; 2025. *“The First Medical Work on Phlegm: Towards Its Textual Criticism and Medical History”*. CAS Sofia Working Paper Series 16:1-54; 2020. *“Healing in Images and Texts: The Sickbed Scene”*. In: *Patients and Performative Identities: At the Intersection of the Mesopotamian Technical Disciplines and Their Clients*, edited by J. Cale Johnson. Eisenbrauns, the Pennsylvania state university press. 129-158; 2018. Заедно с

Henry Stadhouders, *"From Awe to Audacity, Stratagems for Approaching Authorities Successfully: The Istanbul Egalkura Tablet A 373"*. In: *Mesopotamian Medicine and Magic: Studies in Honour of Markham J. Geller*, ed. S.V. Panayotov and L. Vacín. Ancient Magic and Divination 14. Leiden-Boston: Brill: 623-697; 2018. *"Notes on the Assur Medical Catalogue with Comparison to the Nineveh Medical Encyclopaedia"*. In: *Assyrian and Babylonian Scholarly Text Catalogues: Medicine, Magic and Divination*, ed. U. Steinert. Die babylonisch-assyrische Medizin in Texten und Untersuchungen 9. de Gruyter: 88-118; 2017. *"Eye Metaphors, Analogies and Similes within Mesopotamian Magico-Medical Texts"*. In: *The Comparable Body. Analogy and Metaphor in Ancient Mesopotamian, Egyptian, and Greco-Roman Medicine*, ed. J.Z. Wee. Studies in Ancient Medicine 49. Leiden-Boston: Brill: 204-246; 2025. with Desislava V. Kostadinova *"Асирийско родознание по бреговете на Тигър. Assyrian Genealogy along the Shores of Tigris"*; 2024. *"Cuneiform Demons and Modern Viruses. Plague in Antiquity"*, edited by Andrew Jamieson, Caroline Tully and Louise Hitchcock. Leuven-Paris-Bristol, Ct.: Peeters: 109-124; 2023. *"Old Babylonian inventory of scholarly texts"* (Ni.2909): Additions to BAMTU 9. Le Journal des Médecines Cunéiformes 42: 66-68; 2023. *"Witchcraft in Medicine: the Ashur Medical Catalogue and Relevant Nineveh Series Reexamined"*. Le Journal des Médecines Cunéiformes 41: 16-35; 2020. *"Pros and Cons of Mesopotamian Medical Texts – in particular of Eye Disease Texts"*. Le Journal des Médecines Cunéiformes, 36: 1-9; 2018. *"Er darf keine Zwiebeln essen, (sonst) wird ihn ein Skorpion stechen Mesopotamischer magischer Kalender auf "Amulett-Tafeln"."*. In: *Texte, Medien, Kontexte*, ed. J.E. Müller, C. Nouledou, and H. Stierner. Münster: Nodus: 33-48; 2018. *"Magic and Medicine in Ancient Mesopotamia – A New Collection of Translations (Review article of JoAnn Scurlock, Sourcebook for Ancient Mesopotamian Medicine)"*. Journal of the American Oriental Society 138.3: 567- 573 и др.

Гл. ас. д-р Страхил Панайотов разгръща и активна преподавателска дейност. Той е създател и титуляр на специализирани учебни курсове като: „Увод в асириологията“, „Акадски език“, История и култура на Древна Месопотамия“, водени в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и Нов български университет. Неговите лекционни курсове иновативно съчетават класическата филология с възможностите на дигиталните хуманитарни науки.

Международната му работа като куратор в Британския музей е признание за високия му професионализъм.

Представените за конкурса материали разкриват гл. ас. д-р Страхил Панайотов като изграден учен от висок международен ранг, притежаващ прецизна извороведска методология, безупречна езикова подготовка и иновативни интердисциплинарни подходи в областта на клинописната епиграфика и палеография.

Научните търсения и резултати на гл. ас. д-р Страхил Панайотов напълно отговарят на всички законови и институционални изисквания за заемане на длъжността. Всичко това ми дава пълно основание убедено да дам своята **положителна оценка и да предложа на Научния съвет на ИИСТИ –БАН да избере гл. ас. д-р Страхил Валентинов Панайотов на академичната длъжност „доцент“**. по професионално направление 2.2. История и археология, научна специалност „Документалистика, архивистика, палеография (вкл. историография и изворознание)“

Дата: 08.09.2026 г.

гр. София

Изготвил становището:

(проф. д.ист.н. Манчо Веков)